

2016. június 9., csütörtök

P8_TA(2016)0275

Tádzsikisztán: a lelkiismereti foglyok helyzete

Az Európai Parlament 2016. június 9-i állásfoglalása Tádzsikisztánról: a lelkiismereti foglyok helyzete (2016/2754(RSP))

(2018/C 086/17)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 7., 8. és 9. cikkére,
- tekintettel az egyrészt az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészt a Tádzsik Köztársaság közötti partnerségi és együttműködési megállapodás megkötéséről szóló 2009. szeptember 17-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel az EU Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiájának végrehajtásáról szóló 2011. december 15-i állásfoglalására ⁽²⁾,
- tekintettel a Közép-Ázsiára vonatkozó uniós stratégiáról szóló 2015. június 22-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel az EU Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiájának végrehajtásáról és felülvizsgálatáról szóló 2016. április 13-i állásfoglalására ⁽³⁾,
- tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek (EBESZ) címzett, a Tádzsikisztáni Iszlám Újjászületés Pártjára (IRPT) vonatkozó tádzsikisztáni büntetőeljárássokról szóló 2016. február 18-i európai uniós nyilatkozatra,
- tekintettel az EU közép-ázsiai különleges képviselője Tádzsikisztánba tett 2015. szeptember 18-i látogatásának következtetéseire,
- tekintettel a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének a tádzsik legfelsőbb bíróság által az Iszlám Újjászületés Pártja helyettes vezetőire kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztésről szóló 2016. június 3-i nyilatkozatára,
- tekintettel az ENSZ különleges előadója tádzsikisztáni látogatása végén közzétett, a lelkiismereti és véleménynyilvánítási szabadsághoz való jogról szóló 2016. március 9-i előzetes megjegyzéseire,
- tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 2016. május 6-i 25. ülészakán az időszakos egyetemes emberi jogi helyzetértékelés Tádzsikisztánnak címzett ajánlásaira,
- tekintettel az EU és Tádzsikisztán közötti éves emberi jogi párbeszédre,
- tekintettel a Polgári és Politikai Jogok 1966. évi Nemzetközi Egyezségokmányára, amely garantálja a véleménynyilvánítás szabadságát, a gyülekezés szabadságát, az egyének személyes, magán- és családi élethez, illetve egyenlőséghez való jogát, valamint tiltja az e jogok gyakorlása tekintetében alkalmazott diszkriminációt,
- tekintettel a kínzás megelőzésével foglalkozó 2014. május 29–27-i regionális konferenciára, és a társadalomnak a kínzás megelőzésében betöltött szerepéről 2016. május 31–június 2. között tartott regionális konferenciára,

⁽¹⁾ HL C 224. E, 2010.8.19., 12. o.

⁽²⁾ HL C 168. E, 2013.6.14., 91. o.

⁽³⁾ Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0121.

2016. június 9., csütörtök

- tekintettel a Bizottság kínzás elleni ajánlásainak végrehajtását célzó 2013. augusztusi tádzsikisztáni cselekvési tervre,
- tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az Európai Parlament 2009. szeptember 17-én hozzájárulását adta az Európai Közösség és a Tádzsik Köztársaság közötti partnerségi és együttműködési megállapodáshoz (PEM); mivel a partnerségi és együttműködési megállapodást 2004-ben aláírták, és 2010. január 1-jén hatályba lépett; mivel különösen annak 2. cikke kimondja, hogy „a demokrácia elveinek, valamint az alapvető és az emberi jogoknak tiszteletben tartása [...] vezérlik a Felek bel- és külpolitikáját, és e megállapodás lényegi elemét képezik”;
- B. mivel 1992 óta az EU és Tádzsikisztán közötti együttműködés köre számos különböző területre kiterjedt, többek között az emberi jogok és a demokrácia területére is, mely valamennyi partnerség alapját képezi;
- C. mivel az EU alapvető érdeke, hogy erősítse a közép-ázsiai régióval folytatott politikai, gazdasági és biztonsági, valamint a fenntartható fejlődést és a békét célzó együttműködést az EU és Tádzsikisztán közötti erős és nyitott, a jogállamiságra, demokráciára és az emberi jogokra épülő kapcsolat révén;
- D. mivel a közismert bolgár üzletember és ellenzéki személyiség, Abubakr Azizkhodzhaev 2016. február óta őrizetben van, miután komoly aggodalmának adott hangot a korrumpált üzleti gyakorlatok miatt; mivel a tádzsik büntető törvénykönyv 189. cikke alapján nemzeti, faji, regionális vagy vallási alapú gyűlöletkeltéssel vádolják;
- E. mivel Tádzsikisztánban a politikai ellenzék tagjai rendszeres támadásoknak vannak kitéve; mivel 2015. szeptemberében betiltották a Tádzsikisztáni Iszlám Újjászületés Pártját (IRPT), miután kapcsolatba hozták az egy hónappal korábban Abdukhalim Nazarzoda ezredes által vezetett sikertelen puccskísérlettel, melyben az ezredes 37 támogatójával együtt életét vesztette; mivel a hatóságok immár mintegy 200 IRTP-tagot tartóztattak le;
- F. mivel a Legfelsőbb Bíróság 2016. februárjában megkezdte az IRTP politikai tanácsa 13 tagja, valamint további négy, a párthoz köthető személy ügyének tárgyalását, akiket a 2015. szeptemberében elkövetett támadásokban való állítólagos részvételük miatt „szélsőségesesség” bűncselekményével vádolnak; mivel az IRTP számos tagját letartóztatták, és büntetőeljárás alá vonták, a tisztességes tárgyaláshoz való jog biztosítása nélkül; mivel Zaid Saidov üzletembert és jól ismert ellenzéki személyiséget 29 év börtönbüntetésre ítélték a 2013. novemberi elnökválasztáson való indulásához köthető büntetőeljárások során; mivel Umarali Kuvatovot 2015. márciusában Isztambulban meggyilkolták, egy másik aktivistát, Maksud Ibragimovot pedig Oroszországban megkéselték és elrabolták, majd visszaküldték Tádzsikisztánba, és ott 2015. júliusában 17 év börtönbüntetésre ítélték;
- G. mivel a Legfelsőbb Bíróság 2016. június 2-án Dusanbéban életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte Mahmadali Hayit és Saidumar Hussainit, az IRPT helyettes vezetőit azzal a váddal, hogy ők álltak a 2015-ös puccskísérlet mögött; mivel az IRPT további 11 tagját börtönbüntetésre ítélték; mivel az IRPT vezetőjének, Muhiddin Kabirinak három hozzátartozóját bebörtönözték egy meg nem nevezett bűncselekmény bejelentésének elmulasztása miatt; mivel a bírósági eljárások nem voltak átláthatóak, és sértették a vádlottak tisztességes tárgyaláshoz való jogát;
- H. mivel több jogi szakembert, aki vállalkozott a Tádzsikisztáni Iszlám Újjászületés Pártjához tartozó alperes személyek jogi védelmére, halálosan megfenyegettek, illetve letartóztattak, fogva tartottak vagy börtönbe zártak; mivel Buzurgmehr Yorov, Nodira Dodajanova, Nuriddin Mahkamov, Shukhrat Kudratov, valamint Firuz és Daler Tabarov letartóztatása súlyos aggodalomra ad okot a jogi szakemberek függetlenségére vonatkozó nemzetközi normák betartását, a zárt tárgyalásokat és a jogi képviselőhöz való korlátozott hozzáférést illetően; mivel több újságíró is fogva tartottak, zaklattak és megfélemlítettek; mivel a véleménynyilvánítás szabadságát, a médiához való hozzáférést, valamint a politikai és ideológiai pluralizmust – többek között a vallás területén – Tádzsikisztán alkotmányával összhangban el kell ismerni;

2016. június 9., csütörtök

- I. mivel a 2015. évi „Advokatura” törvény előírta az ügyvédi kamara tagjainak újraminősítését és számos korlátozást vezetett be arra vonatkozólag, hogy kik gyakorolhatnak jogi hivatást, ami adott esetben ütközéshez vezethet a jogi szakemberek függetlenségének elve tekintetében;
- J. mivel az egyesületekről szóló, 2015-ben hatályba lépett törvény közelmúltbeli módosításai akadályozzák a civil társadalmi szervezetek működését azzal, hogy kötelezik őket finanszírozási forrásaik közzétételére;
- K. mivel nyilatkozatában az Európai Parlament választási megfigyelő küldöttsége a 2015. március 2-i tádzsikisztáni parlamenti választások tekintetében jelentős hiányosságokra mutatott rá;
- L. mivel a sajtó, weboldalak, a közösségi média és az internetszolgáltatók Tádzsikisztánban korlátozó körülmények között működnek, és széles körben elterjedt az öncenzúra; mivel a kormány korlátozó jogszabályokkal és rendeletekkel él a média felhasználását illetően annak érdekében, hogy hátráltassa a független híradást, továbbá gyakran blokkolja az online médiafelületeket és a közösségi médiahálózatokat;
- M. mivel 2015 februárjában az ENSZ a kínzással és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmóddal vagy büntetéssel foglalkozó különleges előadója tádzsikisztáni 2014. februári küldetése után tapasztalatairól szóló jelentésében aggodalmának adott hangot a kínzás, a rossz bánásmód és a bűncselekmények büntetlensége kapcsán;
- N. mivel a korrupciós index rangsorában Tádzsikisztán továbbra is aggasztóan elől szerepel;
- O. mivel a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze (EIDHR) fontos finanszírozási eszköz, melynek célja a jogállamiság, a felelősségteljes kormányzás és az emberi jogok támogatás az országban és a régióban;
- P. mivel Tádzsikisztánban 2016. május 22-én népszavazást tartottak az alkotmány módosításáról, amelynek eredményeképpen Emomali Rahmon jelenlegi tádzsik elnök korlátlan ideig indulhat az újraválasztásáért;
1. kéri valamennyi politikai okból bebörtönzött személy, köztük Abubakr Azizkhodzhaev, Zaid Saidov, Maksud Ibragimov, továbbá Mahmadali Hayit és Saidumar Hussainiaz – az IRPT helyettes vezetői – és 11 másik IRPT-tag szabadon bocsátását;
 2. sürgeti a tádzsik hatóságokat, hogy semmisítsék meg az ítéleteket és helyezték szabadlábra a jogi szakembereket és ügyvédeket, köztük Buzurgmehr Yorovot, Nodira Dodajanovát, Nuriddin Mahkamovot, Shukhrat Kudratovot, valamint Firuz és Daler Tabarovot;
 3. hangsúlyozza az EU és Tádzsikisztán közötti kapcsolatokat, illetve az együttműködés minden területre kiterjedő erősítésének fontosságát; hangsúlyozza, hogy az EU-nak érdeke fűződik a Tádzsikisztánnal fenntartott kapcsolatok szilárdságához mind a politikai, mind a gazdasági együttműködés területén; hangsúlyozza, hogy az EU-val fenntartott politikai és gazdasági kapcsolatok szorosan összefonódnak az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásával kapcsolatos értékek azonos megítélésével, ahogyan ez a partnerségi és együttműködési megállapodásban szerepel;
 4. mélységes aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy növekvő számban tartanak fogva és tartóztatnak le emberi jogokat védő jogi szakembereket, politikai ellenzégeket és ezek hozzátartozóit, korlátozzák a média szabadságát, az internetes és a mobil kommunikációt, továbbá akadályozzák a vallásyakorlást;
 5. sürgeti a tádzsik hatóságokat, hogy a védőügyvédek és a politikai szereplők számára biztosítsanak tisztességes, nyílt és átlátható tárgyalásokat, e személyek jussanak érdemi védelemhez és eljárási garanciákhoz, összhangban Tádzsikisztán nemzetközi kötelezettségeivel, továbbá tegyék lehetővé, hogy nemzetközi szervezetek újra megvizsgálhassák az emberi jogok és az emberi méltóság megsértéseinek valamennyi bejelentett esetét; kéri, hogy valamennyi fogva tartott vagy bebörtönzött személy igénybe vehessen független jogi szolgáltatásokat, valamint élhessen azzal a jogával, hogy rendszeresen találkozhat családtagjaival; emlékeztet arra, hogy minden kiszabott büntetés esetében egyértelmű bizonyítékot kell bemutatni az alperes ellen emelt büntetőjogi vádak igazolása céljából;
 6. kéri a tádzsik kormányt, hogy tegye lehetővé, hogy az ellenzéki csoportok szabadon működjenek és gyakorolhassák a gyülekezési és egyesülési szabadságot, a szólásszabadságot és a vallásszabadságot, összhangban a nemzetközi emberi jogi normákkal és Tádzsikisztán alkotmányával;

2016. június 9., csütörtök

7. hangsúlyozza, hogy a terrorizmus és az erőszakos szélsőséges elleni legitim küzdelem nem használható fel ürügyként az ellenzéki tevékenységek betiltásához, a szabad véleménynyilvánítás akadályozásához vagy a bírói kar függetlenségének korlátozásához; emlékeztet rá, hogy a tádzsik polgárok számára biztosítani kell az alapvető szabadságokat és tiszteletben kell tartani a jogállamiságot;
8. kéri a tádzsik parlamentet, hogy a médiatörvényhez javasolt módosítások vizsgálatakor a médiaengedélyek kapcsán vegye figyelembe a független média és a civil társadalom álláspontját; felhívja a tádzsik hatóságokat, hogy hagyjanak fel az internetes híroldalak blokkolásával;
9. felhívja a tádzsik hatóságokat arra, hogy tartsák tiszteletben a nemzetközi jogot, különös tekintettel az egyesületekről szóló törvényre, valamint az ügyvédi kamaráról és a jogi hivatás gyakorlásáról szóló törvényre; kéri a tádzsik kormányt, hogy biztosítsa, hogy valamennyi jogi szakember – beleértve az emberi jogi aktivistákat, az IPRT tagjait, a kínzások áldozatait és a szélsőségesekkel vádolt személyeket védő ügyvédeket – szabadon, fenyegetéstől és zaklatástól való félelem nélkül végezhesse munkáját;
10. üdvözlí a tádzsik kormány által tett számos pozitív lépést, így a rágalmazás és a becsületsértés bűncselekményként való minősítésének megszüntetését 2012-ben, és kéri, hogy megfelelő módon hajtsák végre az ország büntető törvénykönyvét; üdvözlí, hogy jogszabállyal módosították a büntető eljárási törvénykönyvet, valamint a gyanúsítottak, vádlottak és alperesek fogva tartására vonatkozó eljárásokról és feltételekről szóló törvényt, és felhívja a tádzsik hatóságokat annak biztosítására, hogy a jogszabályi rendelkezéseket késedelem nélkül hajtsák végre;
11. üdvözlí az EU és Tádzsikisztán közötti évenkénti emberi jogi párbeszédet, amelynek ezen állásfoglalás tartalmával is foglalkoznia kellene; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy hatékony és eredményorientált emberi jogi párbeszéd folyjon az EU és a tádzsik hatóságok között, mert az elősegíti az országban fennálló politikai helyzet enyhülését és az átfogó reformok elindítását;
12. felhívja az EU-t és különösen az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy szorosan kísérjék figyelemmel a jogállamiság érvényesítését Tádzsikisztánban, főként az egyesülési jog és a politikai pártok alakításához fűződő jog érvényesülése tekintetében, annak érdekében, hogy a közelgő 2020. évi parlamenti választásokkal kapcsolatban felvessek a tádzsik hatóságoknak, hogy szükség esetén számíthatnak támogatásra, valamint hogy rendszeresen jelentést tegyenek az Európai Parlamentnek; felszólítja az dusanbei uniós küldöttséget, hogy továbbra is játsszon aktív szerepet;
13. ösztönzi a tádzsik hatóságokat a rendszeres egyetemes emberi jogi helyzetértékelés megfelelő nyomon követésének és végrehajtásának biztosítására;
14. mélyszéges aggodalmának ad hangot a kínzás elterjedt alkalmazása miatt, és sürgeti a tádzsik kormányt, hogy hajtsa végre a kínzás elleni bizottság által megfogalmazott ajánlások végrehajtására irányuló, 2013. augusztusi cselekvési tervét;
15. tudomásul veszi az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának megfigyelő missziója által megfogalmazott következtetéseket a 2015. március 1-jei tádzsikisztáni parlamenti választások kapcsán, melyek megállapítják, hogy a választások „korlátozott politikai térben zajlottak és a jelöltek számára nem biztosítottak egyenlő feltételeket”, továbbá felhívja a tádzsik hatóságokat, hogy késedelem nélkül foglalkozzanak a következtetésekből rögzített valamennyi ajánlással;
16. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Külügyi Szolgálatnak, a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Unió emberi jogokért felelős különleges képviselőjének, az Európai Unió közép-ázsiai különleges képviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának, Tádzsikisztán kormányának és Emomali Rahmonnak, Tádzsikisztán elnökének.